

DOI: [10.32702/2307-2156-2021.9.73](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.9.73)

УДК 347.771.78

*К. Л. Добровольська,
здобувач кафедри публічної політики, Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0002-5318-4937*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

K. Dobrovolska

*Candidate for a degree of the Department of Public Policy, Educational and Scientific Institute of
Public Administration and Civil Service of the Taras Shevchenko National University of Kyiv*

LEGAL PROVISION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION IN UKRAINE

У статті проведено аналіз сучасного стану правового забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Досліджено походження поняття "інтелектуальна власність", співвідношення понять "охорона" та "захист" прав інтелектуальної власності. Визначено, що серед форм правового регулювання особливу роль відіграють конституційні засади державного управління. У статті проаналізовано первинні форми правового регулювання охорони та захисту прав інтелектуальної власності, в тому числі міжнародні договори. Досліджено, що Україна є учасницею більше двадцяти міжнародних договорів. Перелічено чинні нормативно-правові акти охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Також у статті проаналізовано вторинні форми правового регулювання до яких належить урядова діяльність. З'ясовано, що у сформованій нормативно-правовій базі у сфері інтелектуальної власності, залишається велика кількість не врегульованих питань.

The article analyzes the current state of legal support for the protection and defense of intellectual property rights in Ukraine. The origin of the concept of "intellectual property", the relationship between the concepts of "protection" and "defense" of intellectual property rights is studied. It is determined that among the forms of legal regulation a special role is played by the constitutional principles of public administration. The article analyzes the primary forms of legal regulation of protection and defense of intellectual property rights, including international agreements. It is investigated that Ukraine is a participant more than twenty international agreements. The current normative legal acts of protection and defense of intellectual property rights in Ukraine are listed. The article analyzes the secondary forms of legal regulation to which government activities belong. It was found that a large number of unresolved issues remain in the current regulatory framework in the field of intellectual property. In particular, Ukraine's accession to international treaties in the field of intellectual property raises questions about the supremacy of the norms of an international treaty over the legislative acts of Ukraine in case of divergence of these norms. In the field of copyright and related rights, there is a need to improve regulations taking into account the rules of

European law. With regard to industrial property - a unified approach is required, according to which in the field of industrial property is the state registration of intellectual property rights. The article also proposes amendments to the current legislation in order to regulate national legislation, as the protection and defense of intellectual property rights are necessary elements for achieving high economic and social development of any state and requires legal support. The results of the study confirm that within the current legislation on intellectual property of Ukraine the main attention is paid to the implementation of the regulatory function (protection and defense of intellectual property), resulting in legal protection and defense of intellectual property rights from the standpoint of organizing and coordinating influences on all components spheres of intellectual property in the interests of innovative development of the national economy of our country remain without due attention.

Ключові слова: інтелектуальна власність; охорона прав інтелектуальної власності; захист прав інтелектуальної власності; правове забезпечення; правове регулювання.

Key words: intellectual property; protection of intellectual property rights; defense of intellectual property rights; legal support; legal regulation.

Постановка проблеми. Державно-управлінська наука потребує осмислення теоретичної моделі охорони та захисту прав інтелектуальної власності на основі сукупності поглядів науковців юридичних наук, практиків-управлінців. Необхідність звертання до даної теми зумовлена неузгодженістю вітчизняних та міжнародних нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності. Дослідивши правове забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності, на нашу думку, вдасться вдосконалити правове регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі державотворення сфера інтелектуальної власності регулюється рядом нормативно-правових актів. Різні аспекти управління сферою інтелектуальної власності досліджували такі вітчизняні вчені як І. Задорожня, Ю. Капіца, А. Кодинець, В. Мисливий, О. Мельник, М. Паладій, та інші. Водночас вирішення проблеми правового забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності є сьогодні надзвичайно актуальним завданням.

Формування цілей і завдань статті. Метою цієї публікації є дослідження походження поняття “інтелектуальна власність”, співвідношення понять “охорона” та “захист” прав інтелектуальної власності, розгляд стану правового забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності. Досягнення мети потребує вивчення нормативно-правових актів з яких походить поняття “інтелектуальна власність”, виокремлення підходів вітчизняних та зарубіжних науковців до співвідношення понять “охорони” та “захисту” прав інтелектуальної власності, аналізу нормативно-правових актів з метою дослідження прогалин чинних нормативно-правових актів.

Викладення основного матеріалу дослідження.

Двадцять перше століття характеризується епохою науково-технічного прогресу, що супроводжується переходом суспільства до суспільства інформаційного типу. В час коли знання та інформація об’єднуються в єдиний інформаційний простір, питання охорони та захисту прав щодо об’єктів інтелектуальної власності все більш стають актуальними.

Поняття “інтелектуальна власність” міститься у статті 2 Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, яку підписано в Стокгольмі 14 липня 1967 року та яка набрала чинності для України 26 квітня 1970 року. Зазначеною Конвенцією визначено, що інтелектуальна власність включає права, які стосуються: літературних, художніх та наукових творів; виконавчої діяльності артистів, звукозапису, радіо- і телевізійних передач; винаходів у всіх сферах людської діяльності; наукових відкриттів; промислових зразків; товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань та комерційних позначень; захисту від недобросовісної конкуренції та інші права, що стосуються інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній та художній сферах.

Відповідно до Цивільного кодексу України “право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об’єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом” [1].

Правовий аспект поняття інтелектуальної власності полягає в тому, що юридично власник може використовувати як матеріальні так і нематеріальні активи інтелектуальної власності.

Стосовно співвідношення понять “охорона” та “захист” прав – це питання є дискусійним в науці. Досліджуючи співвідношення охорони та захисту трудових прав С. Вавженчук вирізняє три підходи за якими науковці дають визначення. Так науковці за першим підходом – ототожнюють поняття та вживають їх як синонімічні; за другим підходом – включають одне досліджуване поняття до складу іншого; за третім підходом

– розрізняють та розмежують між собою досліджувані поняття, наголошуючи на тому, що це є різні за своїм змістом поняття та явища [2, с. 45]. Слід зазначити, що на думку автора “охорона прав – це більш ширше за своїм змістом поняття, яке може в деяких випадках включати в себе захист” [2, с. 45]. Отже, розглянемо основні підходи.

За визначенням В. Попелюшко, термін “захист” та його синоніми “охорона”, “представництво”, “юридична допомога”, “оборона” означають діяльність держави, її органів, громадських та інших недержавних організацій, особи, спрямовані на запобігання, подолання справжньої чи уявної протиправної шкоди, що загрожує, або вже спричиненої правам, свободам, законним інтересам особи, суспільства, держави” [3, с. 46].

І. Запорожець розуміє, що “охорона прав на об’єкти інтелектуальної власності та захист прав на об’єкти інтелектуальної власності необхідно розглядати як нерозривні поняття, ... захист виступає частиною охорони [4, с. 27].

В свою чергу, В. Валле вважає під охороною інтелектуальної власності “сукупність економічних, юридичних, політичних та інших заходів, спрямованих на запобігання порушенням прав інтелектуальної власності” [5, с. 13] та під захистом інтелектуальної власності “заходи, спрямовані на відновлення становища власників прав інтелектуальної власності у разі, якщо такі права були порушені” [5, с. 13].

За визначенням Ю. Кузнецової “правова охорона та правовий захист – це послідовні етапи процесу правового регулювання”. Правова охорона, на думку автора, “є визначальною у процесі правового регулювання. За її допомогою визначаються сфери суспільних відносин, які підлягають правовому захисту. Правовий захист же виступає певною правовою гарантією відновлення порушених правовідносин, бо саме він надає нам інструментарій для відновлення порушених прав” [6].

Аналізуючи зазначені вище праці науковців можна зробити висновок, що між цими категоріями існують певні відмінності. Ми погоджуємося із науковцями, які розмежують досліджувані поняття за своїм змістом та явищем та розуміємо під охороною прав – сукупність заходів, спрямованих на запобігання порушення прав інтелектуальної власності, а під захистом прав – сукупність заходів, спрямованих на відновлення прав власників у разі їх порушення.

Охорона та захист прав інтелектуальної власності є необхідними елементами для досягнення високого економічного та соціального розвитку будь-якої держави, що потребують правового забезпечення. Слід зазначити, що охорона та захист прав інтелектуальної власності в Україні охоплює широкий перелік нормативно-правових актів загального та спеціального законодавства.

Серед форм правового регулювання особливу роль відіграють конституційні засади державного управління. Конституцією України визначено право кожного володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності (стаття 41); гарантовано громадянам свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв’язку з різними видами інтелектуальної діяльності; гарантовано кожному громадянину право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності, зокрема, ніхто не може використовувати або поширювати їх без їх згоди, за винятками, встановленими законом (стаття 54) [7].

Поряд з Конституцією України до первинних форм правового регулювання охорони та захисту прав інтелектуальної власності відносять міжнародні договори. Україна є учасницею таких міжнародних договорів та угод як “Сінгапурський договір про право з торговельних марок”, що ратифіковано Законом України “Про ратифікацію Сінгапурського договору про право товарних знаків” від 15 квітня 2009 року № 1263-VI; “Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності”, що набрала чинності для України 26 квітня 1970 року; “Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року”, в якій Україна приймає участь відповідно до постанови Верховної Ради України “Про участь України у Всесвітній конвенції про авторське право 1952 року” від 23 грудня 1993 року № 3794-XII ; “Паризька конвенція про охорону промислової власності”, що набрала чинності для України 25 грудня 1991 року; “Договір про патентну кооперацію від 19 червня 1970 року”, що набрав чинності для України 25 грудня 1991 року; “Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року”, що набрала чинності для України 25 грудня 1991 року; “Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів”, де Україна приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року)” від 31 травня 1995 року № 189/95-ВР; “Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин”, де Україна приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин” від 2 серпня 2006 року № 60-V; “Договір про закони щодо товарних знаків”, що ратифіковано Законом України “Про ратифікацію Договору про закони щодо товарних знаків” 13 жовтня 1995 року № 380/95-ВР; “Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури”, Україна приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Будапештського договору про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури від 28 квітня 1977 року та Інструкції до нього від 31 січня 1981 року” від 01 листопада 1996 року № 474/96-ВР; “Найробський договір про охорону Олімпійського символу”, Україна приймає участь відповідно до Указу Президента України “Про приєднання України до Найробського договору про охорону Олімпійського символу” від 13 березня 1998 року № 192/98; “Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків”, Україна приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Протоколу до Мадридської угоди про міжнародну

реєстрацію знаків” від 01 червня 2000 року № 1763-III; “Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р., переглянута в Стокгольмі 14 липня 1967 р. і в Женеві 13 травня 1977 р. і змінена 28 вересня 1979 р.”; Україна приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Ніщцької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків” від 01 червня 2000 року № 1762-III; “Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм від 29 жовтня 1971 року”, Україна приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Конвенції про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм від 29 жовтня 1971 року” від 15 червня 1999 року № 738-XIV; Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року та положення Бернської конвенції (1971 р.), на які містяться посилання у Договорі (Договір ВОІВ про авторське право) (1996)”, Україна приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право” від 20 вересня 2001 року № 2733-III; “Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року”, Україна приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми” від 20 вересня 2001 року № 2732-III; “Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення”, Україні приймає участь відповідно до Закону України “Про приєднання України до Міжнародної конвенції про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення” від 20 вересня 2001 року № 2730-III. Крім того, Україна є учасницею Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків, Договору про патентне право, Страсбурзької угоди про Міжнародну патентну класифікацію, Локарнської угоди про заснування Міжнародної класифікації промислових зразків, Віденської угоди про заснування Міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків. Слід зазначити, що Всесвітня організація інтелектуальної власності (далі – ВОІВ) виконує адміністративні функції зазначених договорів.

Питання охорони та захисту прав також регулюються Цивільним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, Кримінальним кодексом України, Митним кодексом України, Кримінально-процесуальним кодексом України, Господарським процесуальним кодексом України, Кодексом законів про працю України, Цивільним процесуальним кодексом України, Кодексом адміністративного судочинства України, законами України “Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав”, “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”, “Про охорону прав на промислові зразки”, “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”, “Про правову охорону географічних позначень”, “Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про охорону прав на сорти рослин” [8].

Серед вторинних форм правового регулювання значною за масштабами є урядова діяльність. Так Кабінетом Міністрів України укладено такі міжвідомчі угоди як Угода про співробітництво між Кабінетом Міністрів України і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Угода про співробітництво у сфері інтелектуальної власності між Кабінетом Міністрів України і Урядом Китайської Народної Республіки, Угода між Кабінетом Міністрів України та Виконавчою Владою Грузії про співробітництво у сфері охорони промислової власності, Угода між Україною та Грузією про взаємну правову охорону географічних позначень для вин, спиртних напоїв та мінеральних вод, Угода між Урядом України та Урядом Республіки Беларусь про співробітництво у сфері охорони промислової власності, Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про взаємну охорону прав на результати інтелектуальної діяльності, що створені та надані в ході двостороннього військово-технічного співробітництва, Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво в галузі охорони промислової власності, Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Азербайджанської Республіки про співробітництво в області охорони промислової власності, Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Азербайджанської Республіки про співробітництво у сфері охорони авторського права і суміжних прав, Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Узбекистан про співробітництво у сфері охорони прав інтелектуальної власності, Угода між Урядом України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в сфері охорони промислової власності, Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про взаємну охорону прав на результати інтелектуальної діяльності, що використовуються та отримані в ході двостороннього військово-технічного співробітництва [8].

Чинні міжнародні договори, згода на обов’язковість яких видана Верховною Радою України (далі – ВРУ), відповідно до ч. 1 ст. 9 Конституції України є частиною національного законодавства. Статтею 19 Закону України “Про міжнародні договори України” визначено, що чинні міжнародні договори України, згода на обов’язковість яких надана ВРУ, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства. У разі, якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору. Статтею 13 вищезазначеного закону зазначено, що рішення про приєднання України до міжнародних договорів або про їх прийняття до міжнародних договорів, які укладаються від імені Уряду України та не потребують ратифікації, приймаються у формі постанови Кабінету Міністрів України [9].

Таким чином, приєднання України до міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності викликає питання щодо верховенства норм міжнародного договору відносно законодавчих актів України в разі розбіжності цих норм. Постає питання статусу нератифікованих міжнародних договорів ВРУ, міжвідомчих договорів укладених КМУ, які не затверджено Президентом та КМУ, зокрема, приналежністю їх до частини національного законодавства України, адже, відповідно до Конституції України частиною національного законодавства є чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких видана ВРУ.

Крім того, ратифікація міжнародного договору у національному законодавстві приводить до необхідності виключення положень чинних нормативно-правових актів, що суперечать такому договору. Сьогодні дуже часто зустрічаються розбіжності в нормативно-правових актах. Хоча статтею 9 вищезазначеного закону врегульовано, що у разі подання на розгляд та ратифікацію до ВРУ міжнародного договору, виконання якого потребує прийняття нових або внесення змін до чинних законів України, такий договір має подаватися разом з відповідними проектами законів в які потрібно внести зміни. Ратифікація міжнародного договору проводиться одночасно із внесенням змін до чинних законів України [9]. А як бути з міжнародними договорами, які не потребують ратифікації ВРУ? Зазначене свідчить, що відсутній процедурний аспект врегулювання таких відносин. Необхідність законодавчого регулювання порядку впровадження міжнародних договорів не викликає сумнівів, адже норми матеріального права не виконуються або вони відсутні.

Отже, незважаючи на те, що в Україні правове регулювання у сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності забезпечується множиною різноманітних нормативних актів, все одно лишається значна кількість нерегульованих питань. Чинні нормативно-правові акти потребують приведення у відповідність до норм європейського законодавства, адже Україна під час підписання Угоди про асоціацію взяла відповідні зобов'язання щодо імплементації положень норм права Європейського Союзу у сфері інтелектуальної власності.

Створення нових об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема фанфікшен (жанр масової літератури, створеної за мотивами художнього твору фанатом цього твору для читання іншими фанатами, який не має при цьому комерційної мети) [10], карикатура (твір образотворчого мистецтва, який є творчою переробкою іншого правомірно оприлюдненого твору, в тому числі персонажу твору або імені персонажу твору, що за своїм змістом має комічний, сатиричний характер або спрямовується на висміювання певних осіб або подій), пародія (твір, який є творчою переробкою іншого правомірно оприлюдненого твору або його частини, що за своїм змістом має комічний, сатиричний характер або спрямовується на висміювання певних подій або осіб) та попури (музичний або інший твір, який є творчим підбором і розташуванням уривків інших правомірно оприлюднених творів або який імітує творчий стиль інших авторів чи виконавців або інших історичних епох) [11] потребують вдосконалення законодавства в частині уточнення прав, терміну дії прав таких творців, процедури набуття таких прав.

Під час реєстрації об'єктів промислової власності чинне законодавство по-різному визначає, що саме підлягає реєстрації, зокрема, право інтелектуальної власності чи сам об'єкт, охоронний документ на нього. Це стосується профільних законів по географічних зазначеннях та компонуваннях напівпровідникових виробів. Тому, потрібен уніфікований підхід, де реєстрація проводитиметься саме щодо прав інтелектуальної власності, що також вимагає уточнення процедури здійснення реєстраційних дій.

Слід зазначити, що існує непропорційне співвідношення між корисними моделями та винаходами, адже значна частина патентів (патенти на корисні моделі) видаються без проведення кваліфікаційної експертизи та за відсутності процедур "post-grant opposition", що має своїм наслідком велике число зловживань правами інтелектуальної власності (патентний тролінг), що фактично означає зниження рівня охорони інтелектуальної власності для добросовісних власників прав, що вказує на відповідні неточності при здійсненні процедури видачі таких патентів.

Потребують внесення змін положення Цивільного та Господарського кодексу України, які регулюють договір комерційної концесії. Насамперед, варто звернути увагу на те, що у багатьох країнах для позначення таких договорів використовується термін "франчайзинг". Останній використано також у Модельних правилах європейського приватного права (Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference). У зв'язку з цим існує потреба внести зміни у назвах відповідних глав Цивільного і Господарського кодексів України, закріпивши термін "комерційна концесія (франчайзинг)".

З проведеного аналізу слідує, що список порушень прав інтелектуальної власності слід доповнювати. Якщо до традиційних порушень відносили: плагіат, піратство, ввезення (вивезення) на митну територію контрафактних примірників творів, програм, фонограм, примірників творів тощо то при створенні нових об'єктів інтелектуальної власності, правовий статус, яких не захищений, знову відбуватимуться правопорушення.

Отже, правове забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні охоплює широкий спектр нормативно-правових актів. Результати дослідження підтверджують те, що в межах чинного законодавства щодо сфери інтелектуальної власності України основна увага приділяється матеріальним нормам права тоді як чітка регламентація процедурного аспекту відносин особи і влади залишається поза увагою.

Висновки і перспективи розвідок у даному напрямку.

В дослідженні розкрито зміст правового забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності через рівні (законодавчий та підзаконний), форми (нормативно-правові акти). Підсумовуючи наведені результати дослідження нормативно-правових актів щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності,

необхідно зазначити, що проведений аналіз нормативно-правових актів у сфері інтелектуальної власності показав наявність різнорівневої моделі правового забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні, яка об'єднує правові норми різної юридичної сили, що знайшли своє зовнішнє закріплення в актах цивільного, адміністративного, митного та господарського законодавства, спеціальних законах, міжнародних договорах, міжгалузевих угодах, а також ілюструє взаємовплив і взаємодію цих галузей права в умовах сьогодення. Обґрунтовано, що правове забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності не відповідає потребам його організації. Перспективним напрямом розвідок у є дослідження практичного аспекту реалізації повноважень державних органів щодо охорони і захисту інтелектуальної власності.

Список використаної літератури.

1. Цивільний кодекс України : від 16 січня 2003 року № 435-IV / вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 01.09.2021).
2. Вавженчук С. Я. Співвідношення понять “захист” та “охорона” трудових прав в чинному законодавстві / Форум права. 2010. № 1. С. 45-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2010_1_9 (дата звернення: 01.09.2021).
3. Попелюшко В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві країни: Правові, теоретичні та прикладні проблеми : дис. ... док. юрид. наук : 12.00.09. Острог, 2009. 342 с.
4. Запорожець І. Г. Адміністративно-правові засади управління у сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності : дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.07, Харків, 2006. 201 с.
5. В. Валле. Парадокси права інтелектуальної власності : монографія. Київ : Освіта України, 2010. 448с.
6. Кузнецова Ю. В. Актуальні питання правової охорони та правового захисту об'єктів права інтелектуальної власності в Україні URL: <http://ves.pstu.edu/article/view/133627> (дата звернення: 01.09.2021).
7. Конституція України : станом на 01 січн. 2020 р. вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.09.2021).
8. Міністерство економіки України : офіційний вебсайт. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=f282e17e-9c14-4b88-9450-8f7cc12c158e&title=ZakonodavstvoVSferiIntelektualnoiVlasnosti> (дата звернення: 01.09.2021).
9. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 черв. 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#top> (дата звернення: 01.09.2021).
10. Улітіна О. Правова природа фанфікшену. Фанфікшен як вид сучасного мистецтва / Теорія і практика інтелектуальної власності, № 1/2018. – С. 11-15.
11. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 01.09.2021).

References.

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), “The Civil Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (Accessed 01 Sept 2021).
2. Vavzhenchuk, S.Ya. (2010), “The ratio of the concepts of "protection" and "protection" of labor rights in current legislation”, Forum prava, vol. 1, pp. 45-49, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2010_1_9 (Accessed 01 Sept 2021).
3. Popeliushko, V.O. (2009), “The function of protection in the criminal justice of the country: Legal, theoretical and applied problems”, Ph.D. Thesis, Law, Ostroh, Ukraine.
4. Zaporozhets', I.H. (2006), “Administrative and legal principles of management in the field of protection of intellectual property rights”, Ph.D. Thesis, Law, Kharkiv, Ukraine.
5. Vallie, V. (2010), Paradoxes of intellectual property rights [Paradoxes of intellectual property rights], Osvita Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
6. Kuznietsova, Yu.V. (2018), “The crucial legal issues of legal protection and legal safeguard the objects of the law of intellectual property in Ukraine”, available at: <http://ves.pstu.edu/article/view/133627> (Accessed 01 Sept 2021).
7. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), “The Constitution of Ukraine”, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/en/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Accessed 01 Sept 2021).
8. Ministry of Economy of Ukraine (2021), available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=f282e17e-9c14-4b88-9450-8f7cc12c158e&title=ZakonodavstvoVSferiIntelektualnoiVlasnosti> (Accessed 01 Sept 2021). (data zvernennia: 01.09.2021).
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2004), The Law of Ukraine “On International Agreements of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#top> (Accessed 01 Sept 2021).
10. Ulitina, O. (2018), “The legal nature of fan fiction. Fan fiction as a form of modern art”, Teoriia i praktyka intelektual'noi vlasnosti, vol. 1, pp. 11-15.
11. Verkhovna Rada of Ukraine (1993), The Law of Ukraine “On Copyright and Related Rights”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (Accessed 01 Sept 2021).